

विमुक्त जाती व भटक्या जमाती कल्याण समिती

२०१५-२०१६

(तेरावी महाराष्ट्र विधानसभा)

महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक व नाशिक महानगरपालिका, नाशिक यांच्या सेवेतील विमुक्त जाती व भटक्या जमातीचे अधिकारी/कर्मचारी यांची भरती, बढती, आरक्षण व अनुशेष तसेच त्यांच्यासाठी राबविण्यात येणाऱ्या विविध कल्याणकारी योजनांसंबंधीचा

सहावा अहवाल

(हा अहवाल विधानसभेस/विधानपरिषदेस दिनांक एप्रिल २०१६ रोजी
सादर करण्यात आला.)

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय
विधान भवन, मुंबई
एप्रिल, २०१६

विमुक्त जाती व भटक्या जमाती कल्याण समिती

२०१५-२०१६

(तेरावी महाराष्ट्र विधानसभा)

महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक व नाशिक महानगरपालिका, नाशिक यांच्या सेवेतील विमुक्त जाती व भटक्या जमातीचे अधिकारी/कर्मचारी यांची भरती, बढती, आरक्षण व अनुशेष तसेच त्यांच्यासाठी राबविण्यात येणाऱ्या विविध कल्याणकारी योजनांसंबंधीचा

सहावा अहवाल

(तीन)

विमक्त जाती व भटक्या जमाती कल्याण समिती
(२०१५-२०१६)

समिती प्रमुख

- (१) श्री. बाळासाहेब सानप. वि.स.स.
- सदस्य
- (२) श्री. सधाकर कोहळे. वि.स.स.
- (३) श्री. प्रभदास भिलावेकर. वि.स.स.
- (४) श्री. विजय रहांगडाले. वि.स.स.
- (५) श्री. महेश चौधले. वि.स.स.
- (६) डॉ. तषार राठोड. वि.स.स.
- (७) श्री. किशोर पाटील. वि.स.स.
- (८) श्री. सरेश धानोरकर. वि.स.स.
- (९) श्री. कणाल पाटील. वि.स.स.
- (१०) डॉ. संतोष टारफे. वि.स.स.
- (११) श्री. भाऊसाहेब पाटील-चिकटगांवकर. वि.स.स.
- (१२) श्री. महादेव जानकर. वि.प.स.
- (१३) श्री. रामराव वडकते. वि.प.स.
- (१४) श्री. राजेंद्र जैन. वि.प.स.
- (१५) श्री. हरिसिंग राठोड. वि.प.स.

(पाच)

अनक्रमणिका

अनक्रमांक	विषय	पुष्ट क्रमांक
१	प्रस्तावना	... (सात)
२	अहवाल	... १-१२
	(अ) महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ. नाशिक	
	(ब) नाशिक महानगरपालिका. नाशिक	
३	परिशिष्ट “ एव ” (महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठाकडन प्राप्त झालेली माहिती)	१३-२२
४	परिशिष्ट “ दोन ” (नाशिक महानगरपालिकेकडन प्राप्त झालेली माहिती)	२३-२८
५	परिशिष्ट “ तीन ” (समितीच्या बैठकीचे संक्षिप्त कार्यवत्त)	२९-३५

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय :

- (१) डॉ. अनंत कळसे. प्रधान सचिव.
- (२) श्री. राजेश तारवी. उप सचिव.
- (३) श्रीमती सायली कांबळी. अवर सचिव.
- (४) श्री. दामोदर गायकर. कक्ष अधिकारी.

सन २०१५-२०१६ या वर्षाकरिता मा. अध्यक्ष. महाराष्ट्र विधानसभा व मा. सभापती. महाराष्ट्र विधानपरिषद यांनी अनक्रमे दिनांक १ मे. २०१५ व दिनांक २१ मे. २०१५ रोजी विमक्त जाती व भटक्या जमाती कल्याण समिती नामनिर्देशित केली आहे.

एचवी ३०३४-१५

(सात)

प्रस्तावना

मी विमक्त जाती व भटक्या जमाती कल्याण समितीचा समिती प्रमख. समितीने अधिकार दिल्यावरून समितीचा सहावा अहवाल सभागहास सादर करीत आहे.

सन २०१५-२०१६ या वर्षासाठी विमक्त जाती व भटक्या जमाती कल्याण समिती दिनांक २२ मे, २०१५ रोजी गठित झाली.

विधानसभा नियमावलीतील नियम २३८ अन्वये या समितीकडे खालीलप्रमाणे कामे सोपविण्यात आली आहेत :—

(एक) विमक्त जाती व भटक्या जमाती यांच्या कल्याणासाठी असलेल्या राज्य शासनाच्या विविध योजनांचे परीक्षण करणे आणि राज्य शासनाने, त्यासंबंधात काय उपाययोजना करावी या विषयाची माहिती दोन्ही सभागहांना सादर करणे.

(दोन) राज्य शासनाने आपल्या नियंत्रणाखालील सेवांमध्ये व पदांवर (सार्वजनिक क्षेत्रातील उपक्रम, सांविधिक आणि निमसरकारी संस्था यातील नेमणका धरून) विमक्त जाती व भटक्या जमाती यांना योग्य प्रमाणात प्रतिनिधित्व मिळावे यासाठी केलेल्या उपाययोजनांचे परीक्षण करणे.

(तीन) राज्य शासनाच्या कक्षेत येणाऱ्या विमक्त जाती व भटक्या जमाती यांच्या कल्याणासंबंधातील सर्व बाबींवर सर्वसाधारणतः विचारविनिमय करणे आणि दोन्ही सभागहांना त्याबाबत अहवाल देणे.

(चार) समितीने सचिवलेल्या उपाययोजनांबाबत राज्य शासनाने केलेल्या कार्यवाहीविषयी दोन्ही सभागहांना माहिती देणे.

(पाच) सभागहाने किंवा अध्यक्षांनी समितीकडे विनिर्देशपर्वक निर्दिष्ट केलेल्या बाबींचे परीक्षण करणे.

सन २०१५-२०१६ या वर्षासाठी गठित केलेल्या विमक्त जाती व भटक्या जमाती कल्याण समितीने महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक महानगरपालिका, नाशिक यांच्या सेवेतील विमक्त जाती व भटक्या जमातीचे अधिकारी व कर्मचारी यांची भरती, बढती, आरक्षण व अनशेष तसेच त्यांच्यासाठी राबविण्यात येणाऱ्या विविध कल्याणकारी योजनांसंदर्भात सदर कार्यालयांना दिनांक २५ जन, २०१५ रोजी भेट देऊन तेथील संबंधित अधिकाऱ्यांशी चर्चा केली. उक्त कार्यालयांना दिलेल्या भेटीच्या वेळी अधिकाऱ्यांनी समितीला दिलेल्या माहितीच्या आधारे अधिक माहिती घेण्यासाठी

(आठ)

समितीने दिनांक १७ नोव्हेंबर, २०१५ व दिनांक १२ जानेवारी, २०१६ रोजी विधान भवन, मंबई येथे अपर मरुद्य सचिव, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग व सचिव, नगरविकास विभाग यांची साक्ष घेतली. साक्षीच्या वेळी सचिवांनी दिलेल्या माहितीचा सर्वकष विचार करून समितीने त्यासंदर्भातील आपले अभिप्राय व शिफारशी या अहवालात समाविष्ट केल्या आहेत.

अहवालातील परिशिष्ट “ एव ” व “ दोन ” मध्ये आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ व नाशिक महानगरपालिका यांच्याकडून प्राप्त झालेली माहिती तसेच परिशिष्ट “ तीन ” मध्ये समितीच्या बैठकींचे संक्षिप्त कार्यवृत्त समाविष्ट करण्यात आले आहे. समितीने दिनांक ५ एप्रिल, २०१६ रोजी प्रारूप अहवालावर विचार करून तो संमत केला.

महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक व महानगरपालिका, नाशिक येथील संबंधित अधिकारी आणि मंत्रालयातील अपर मरुद्य सचिव, वैद्यकीय शिक्षण व औषधीद्रव्ये व सचिव, नगर विकास विभाग यांनी साक्षीच्या वेळी समितीसमोर उपस्थित राहन समितीला आवश्यक ती माहिती देऊन सहकार्य केल्याबद्दल समिती त्यांची आभारी आहे.

विधान भवन :

मंबई.

दिनांक : ५ एप्रिल, २०१६.

बाळासाहेब सानप,

समिती प्रमख.

विमक्त जाती व भटक्या जमाती कल्याण समिती.

अहवाल

(अ) महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक

महाराष्ट्र विधानमंडळाच्या विमुक्त जाती व भटक्या जमाती कल्याण समितीने पाठविलेल्या प्रश्नावलीच्या अनुषंगाने महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठाकडन समितीस प्राप्त झालेल्या लेखी माहितीच्या आधारे समितीने दिनांक २५ जन. २०१५ रोजी नाशिक येथील महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठास भेट देऊन विद्यापीठाचे कलसचिव व इतर संबंधित अधिकाऱ्यांकडन विमुक्त जाती व भटक्या जमाती प्रवर्गाची भरती. बढती. आरक्षण व अनशेष तसेच त्यांच्यासाठी राबविण्यात येणाऱ्या विविध कल्याणकारी योजनांसंदर्भात माहिती घेतली.

समितीने. विद्यापीठाची स्थापना व विद्यापीठाविषयी विचारणा केली असता कलसचिवांनी विदित केले की. महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठाची स्थापना दिनांक ३ जन. १९९८ रोजी करण्यात आली असन या विद्यापीठाचे कार्यक्षेत्र संपर्ण महाराष्ट्र आहे. वैद्यकीय. दंत. होमिओपॅथी व नर्सिंग अशा प्रकारची १३० महाविद्यालये विद्यापीठाशी संलग्न असन समारे १ लाख २० हजार विद्यार्थी या विद्यापीठांतर्गत महाविद्यालयांमध्ये शिक्षण घेत आहेत. विद्यापीठाशी शासनाने एकण १४५ पदे मंजर केली आहेत. विद्यापीठाच्या फंडातन जवळपास १५० कर्मचारी व ३५०-४०० दैनंदिन कर्मचाऱ्यांना नियक्ती देण्यात आलेली आहे. या विद्यापीठाचे स्वतःचे असे कोणतेही कोर्सेस नाहीत. महाराष्ट्रातील सर्व वैद्यकीय महाविद्यालये या विद्यापीठास संलग्न आहेत. यामध्ये डॉ.डी.वाय.पाटील महाविद्यालयाचा समावेश करण्यात आलेला नाही. विद्यापीठ स्थापन होण्यापूर्वी वैद्यकीय महाविद्यालये. संबंधित विभागातील विद्यापीठाशी संलग्न होती. त्यानंतर या विद्यापीठाची स्थापना झाली व राज्यातील सर्व वैद्यकीय महाविद्यालये संबंधित विद्यापीठातन काढन या विद्यापीठाला संलग्न करण्यात आली आहेत.

समितीने. विद्यापीठातील कर्मचारी भरती कशा प्रकारे करण्यात येते. नवीन वैद्यकीय महाविद्यालय तसेच वैद्यकीय अभ्यासक्रमाच्या जागा वाढविण्याबाबत एखादा निर्णय झाला आहे काय. अशी विचारणा केली असता कलसचिवांनी अशी माहिती दिली की. विद्यापीठातील भरती. महाराष्ट्र विद्यापीठ कायदा १९९८ नसार करण्यात येते. वैद्यकीय अभ्यासक्रमासाठी संचालक. वैद्यकीय शिक्षण यांच्यामार्फत प्रवेश प्रक्रिया राबवन प्रवेश देण्यात येतो. वैद्यकीय महाविद्यालयामध्ये वैद्यकीय अभ्यासक्रमासाठी प्रवेश द्यावयाच्या ५० जागा असतील तर त्या १०० पर्यंत वाढविण्यात आल्या होत्या परंत त्याबाबत अद्याप ठोस निर्णय झालेला नाही. नवीन वैद्यकीय महाविद्यालय सरू करावयाचे असेल तर दरवर्षी विद्यापीठातफे १ सट्टेबर ते ३१ ऑक्टोबर या दरम्यान प्रस्ताव मागविण्यात

येतात. त्यानंतर वैद्यकीय परिषदेच्या नियमानसार ३१ डिसेंबर पर्वी शासनाला त्याबाबत शिफारस करण्यात येते. त्यावर शासनाकडन आवश्यक प्रमाणपत्र घेऊन विद्यापीठ तात्परत्या स्वरूपात संलग्न करण्यास संमती देण्यात येते. तदनंतर ती संस्था केंद्र शासनाकडे प्रस्ताव सादर करते.

समितीने. विद्यापीठात एकण कर्मचाऱ्यांची संख्या किती आहे. त्यामध्ये विमुक्त जाती व भटक्या जमाती प्रवर्गातील किती पदांचा अनशेष आहे याबाबतची माहिती देण्यास संगितले असता. कलसचिवांनी या विद्यापीठास सन २००५ मध्ये ११७ पदे मंजर करण्यात आली होती. तदनंतर सन २००५-०६ यावर्षात ५० पदे मंजर करण्यात आली. विद्यापीठास अनेक महाविद्यालये संलग्न असल्याने पदे वाढवन देण्याचा प्रस्ताव शासनास सादर केला आहे. विद्यापीठाचे कार्यक्षेत्र पाहता कमीत कमी ६००-६५० पदे विद्यापीठास मंजर होणे आवश्यक आहे. विद्यापीठास सरूवातीला जवळपास १५० पदांना मंजरी देण्यात आली होती. तदनंतर पदे वाढवन देण्यात आलेली नाहीत. विद्यापीठात विमुक्त जाती व भटक्या जमाती प्रवर्गाचा अनशेष नाही. शिपाई संवर्गातील एक पद पदोन्नतीमध्ये रिक्त झाले आहे. ते लवकरच भरण्यात येईल. कर्मचारी वंद वाढवन मिळण्यासाठी शासनाला प्रारूप सादर केले आहे. शासनस्तरावर हा प्रस्ताव प्रलंबित आहे. रोजंदारीवर समारे ३५० कर्मचारी काम करीत आहेत. वैद्यकीय शिक्षण विभागाच्या सचिवांनी या विद्यापीठाला भेट दिल्यानंतर उच्चाधिकार समितीसमारे पदे मान्यतेचा प्रस्ताव कार्यालयाने शासनाकडे पाठविला होता.

समितीने. महाविद्यालयांमध्ये विमुक्त जाती व भटक्या प्रवर्गासाठी कोणत्या विशेष सवलती दिल्या जातात अशी विचारणा केली असता कलसचिवांनी स्पष्ट केले की. विद्यापीठाच्या काही कल्याणकारी योजना आहेत. दरवर्षी विद्यापीठ कायद्यानसार वेगवेगळ्या महाविद्यालयाचे प्राध्यापक जाऊन निरीक्षण करीत असतात. विद्यापीठाच्या योजना. कर्मचारीवंद. पायाभत सविधा. हॉस्टेल व इतर सविधा योग्य प्रमाणात आहेत की नाही याची तपासणी करून त्याबाबतचा अहवाल विद्यापीठाला सादर केला जातो. अहवालाची छानी केल्यानंतर तफावत असेल तर त्या महाविद्यालयाचे संलग्नीकरण थांबविण्यात येते. विद्यापीठामार्फत राबविण्यात येणाऱ्या या योजना एका विशिष्ट प्रवर्गासाठी नसतात त्या सर्वांसाठी असतात. या योजनामध्ये सावित्रीबाई फले पस्तक पेढी योजना आहे. ही ३ कोटी रुपयांची योजना विद्यापीठ स्वतः राबविते. कमवा आणी शिका योजनेचा ५० महाविद्यालयांनी फायदा घेतला असन २०० विद्यार्थ्यांना लाभ झाला आहे. सर्व योजना विद्यापीठ स्वतःच्या निधीमध्ये एखाद्या विद्यार्थ्यांचा अपघात होऊन रुग्णालयामध्ये दाखल व्हावे लागले तर त्या विद्यार्थ्याला ५० हजार रुपयांची आणि अपघातामध्ये विद्यार्थ्यांचा मत्य झाला तर पालकांना

१ लाख रुपयांची मदत देण्यात येते. विद्यापीठ स्वतः ही योजना राबविते. पूर्वी अपघात विमा योजना इन्शरन्स कंपनीमार्फत राबविली जात होती. त्या योजनेचा अभ्यास केल्यानंतर असे लक्षात आले की, नुकसान भरपाई देण्याबाबत इन्शरन्स कंपनीकडून अनेक प्रकारची कागदपत्रे मागितली जायची. त्यातुन लाभ नाकारण्याचाच प्रयत्न असायचा. म्हणन विद्यापीठाने नवीन खाते उधडन विद्यापीठामार्फत योजना राबविण्यास सरूवात केली.

समितीने, विद्यापीठाची विभागीय केंद्रे किंती आहेत व ती कोणत्या ठिकाणी आहेत. तेथे अधिकारी व कर्मचाऱ्यांची संख्या किंती आहे, त्यांची नियुक्ती कशाप्रकारे केली जाते असा प्रश्न केला असता सहायक कुलसचिवांनी, मुंबई, पुणे, औरंगाबाद, नागपुर, कोल्हापुर येथे विभागीय केंद्रे आहेत. विद्यापीठाने तेथे मनुष्यबळ उपलब्ध करून दिले आहे. तेथेही नियमानुसार रोस्टर लागू केलेले आहे. प्रोफेसर, असोसिएट प्रोफेसर व शिक्षकेतर असा ४-५ कर्मचारी वर्ग तेथे कार्यरत असतो. विद्यापीठाच्या कामकाजाचा व्याप लक्षात घेऊन त्या प्रमाणामध्ये पदे विद्यापीठासाठी मंजूर करणे आवश्यक आहे. परंतु त्या प्रमाणात ती मंजूर करण्यात आली नाही. त्यामुळे विद्यापीठातील कर्मचाऱ्यांना शिफ्टवाईंज काम करावे लागते त्यातच सर्व कोर्ससचा पदव्युत्तर अभ्यासक्रम सरू करण्यात आला आहे त्यामुळे कामाचा व्याप अजन वाढला आहे अशी माहिती दिली.

समितीने, विद्यापीठांतर्गत येणाऱ्या वैद्यकीय महाविद्यालयांमध्ये विद्यार्थ्यांना प्रवेश देण्याबाबत विचारले असता कुलसचिवांनी माहिती दिली की. दरवर्षी एम.बी.बी.एस.करिता ४६७० विद्यार्थी, डेंटलकरिता २४६० विद्यार्थी, आयुर्वेद ३६०० विद्यार्थी, ६ युनानी कॉलेजमध्ये ३२० विद्यार्थी, ४५ होमिओपॅथी कॉलेजमधून ३३४५ विद्यार्थी, बीएससी नर्सिंगच्या ७६ कॉलेजमधून ३२०० विद्यार्थी, पीपीपीएस नर्सिंग कोर्ससकरिता १०६० विद्यार्थी व शासनाचे काही छोटे कोर्सस आहेत त्यामध्ये १३० विद्यार्थ्यांना प्रवेश देण्यात येतो.

विभागीय सचिवांची साक्ष :-

समितीने, दिनांक २५ जून, २०१५ रोजी महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक येथे दिलेल्या भेटीच्या वेळी समितीला आश्वासित केलेल्या माहितीनुसार समितीने दिनांक १७ नोव्हेंबर, २०१५ रोजी मंत्रालयीन विभागीय सचिवांची साक्ष घेतली. साक्षीच्या वेळी, समितीने नाशिक येथे विद्यापीठाला दिलेल्या भेटीच्या अनुषंगाने विद्यापीठाने कोणती कार्यवाही केली आहे याची माहिती देण्याबाबत सांगितले असता विभागीय प्रतिनिधींनी खालीलप्रमाणे माहिती दिली.

समितीच्या भेटीच्या वेळी विद्यापीठातील कक्ष अधिकारी पदावर कार्यरत असलेले श्री.संदिप राठोड यांनी निवेदन दिले होते. श्री. राठोड यांनी ज्या जागेसाठी दावा केला होता ती जागा अनुसंचित जातीची होती. त्यामुळे दिनांक ८ ऑक्टोबर, २०१२ रोजीच्या पत्रान्वये विमक्त जाती व भटक्या

जमाती प्रवर्गासाठी अनशेष नसल्याने त्यांचा पदोन्नतीसाठी विचार करता येत नाही असे कळविण्यात आले आहे. अनुसंचित जमातीचा उमेदवार मिळाला नाही तर पदोन्नतीसाठी तीन वर्ष थांबावे लागते. शासनाच्या दिनांक १७ एप्रिल, २००४ रोजीच्या निर्णयाप्रमाणे एक वर्षांची सवलत देता येते.

समितीने, विद्यापीठातील अधिकारी/कर्मचाऱ्यांच्या भरतीसाठी कोणती पद्धत अवलंबिण्यात येते. त्याबाबतचे सेवाप्रवेश नियम तयार करण्यात आले आहेत काय, अशी विचारणा केली असता अपर मध्य सचिवांनी विदित केले की. याबाबतचा प्रस्ताव शासनाकडे प्राप्त झाला आहे. त्याप्रमाणे सेवा प्रवेश नियम तयार करण्यात येत आहेत.

समितीने, शासनाकडन विद्यापीठास दरवर्षी किंती अनदान दिले जाते. त्याचा उपयोग कोणकोणत्या बाबींवर केला जातो. यावर विभागीय प्रतिनिधींनी विदित केले की. शासनाकडन विद्यापीठास ६.५० कोटी वेतन अनदान म्हणन दिले जाते. यामध्ये कार्यालयीन खर्च आणि स्वनिधीचा समावेश असतो. विद्यापीठातील कर्मचारींवर वाढवन मिळावा यासाठी विद्यापीठाने ३३७ जांगासाठीचा प्रस्ताव उच्चाधिकार समितीकडे पाठविला आहे. विद्यापीठामध्ये ३०० ते ३५० कर्मचारी हंगामी स्वरूपात वर्षानवर्षे काम करीत आहेत. याचे कारण असे की, जोपर्यंत पदे निर्माण होत नाहीत तोपर्यंत नियमित स्वरूपात कर्मचाऱ्यांना नियक्त करू शकत नाही.

यावर, शासनाकडन मान्यता न मिळाल्याने पदे भरली जात नाहीत काय, असा प्रश्न समितीने उपस्थित केला असता विभागीय प्रतिनिधींनी समितीस विदित केले की. विद्यापीठाच्या ३३७ पदांच्या मंजरीसाठी उच्चाधिकार समितीकडे पाठविलेल्या प्रस्तावास मान्यता देण्याची कार्यवाही सरू आहे. विद्यापीठाने दिलेल्या माहितीनुसार पन्हा प्रस्ताव उच्चाधिकार समितीकडे पाठवन त्यात पाठपरावा करण्यात येईल.

समितीने, विमक्त जाती व भटक्या जमाती प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना गेल्या दोन वर्षात देण्यात येणारी शिष्यवृत्ती व योजनांबाबतची माहिती विचारली असता विभागीय प्रतिनिधींनी माहिती दिली की. शिष्यवृत्तीचे वाटप पर्ण झालेले आहे. सदर शिष्यवृत्ती वेगवेगळ्या योजनांद्वारे दिली जाते. त्यात कमवा व शिका योजना, पस्तक पेढी योजना, बहिःशाल शिक्षण मंडळ योजना, संजीवनी विद्यार्थी सरक्षा योजना, धन्वंतरी विद्याधन योजना इत्यादी योजना राबविण्यात येतात. या ज्या योजना आहेत त्या सर्वांसाठी खल्या आहेत. कोणतीही योजना ही एखाद्या विशिष्ट वर्गवारीसाठी नाही. जे उमेदवार अर्ज करतात त्यांना लाभ देण्यात येतो. संजीवनी विद्यार्थी सरक्षा योजनेमध्ये काही दरेवी घटना घडली तर संपर्णपणे मदत देण्यात येते.

अभिप्राय व शिफारशी.

नाशिक येथील महाराष्ट्र विज्ञान विद्यापीठाचे कार्यक्षेत्र संपर्ण महाराष्ट्र आहे. वैद्यकीय, दंत, होमिओपॅथी व नर्सिंग अशा प्रकारची १३० महाविद्यालये विद्यापीठाशी संलग्न असन समारे १ लाख २० हजार विद्यार्थी या विद्यापीठांतर्गत महाविद्यालयांमध्ये शिक्षण घेत आहेत. विद्यापीठाच्या फंडातन जवळपास १५० कर्मचारी व ३५०-४०० दैनंदिन कर्मचाऱ्यांना नियकी देण्यात आलेली आहे. उक्त कर्मचारी हंगामी स्वरूपात वर्षानवर्षे विद्यापीठात काम करित आहेत. महाराष्ट्रातील सर्व वैद्यकीय महाविद्यालये या विद्यापीठास संलग्न असल्याने कामाचा व्याप तसेच विद्यापीठाचे कार्यक्षेत्र पाहता कमीत कमी ६०० ते ६५० पदांची विद्यापीठास आवश्यकता असल्याचे विमक्त जाती व भटक्या जमाती कल्याण समितीने दिलेल्या भेटीच्या वेळी समितीच्या निर्दर्शनास आले. सबव. आरोग्य विज्ञान विद्यापीठाच्या कामाचा व्याप आणि कार्यक्षेत्र लक्षात घेता समारे ६०० ते ६५० पदांना मंजरी देण्याबाबतचा विद्यापीठाने शासनाकडे पाठविलेल्या व उच्चाधिकार समितीकडे प्रलंबित असलेल्या प्रस्तावास लवकरात लवकर मान्यता देऊन उक्त पदे भरण्याची कार्यवाही करण्यात यावी व केलेल्या कार्यवाहीची माहिती समितीला तीन महिन्यात सादर करण्यात यावी अशी समितीची शिफारस आहे.

(ब) नाशिक महानगरपालिका, नाशिक

विमक्त जाती व भटक्या जमाती कल्याण समितीस प्रश्नावलीच्या अनंवंगाने प्राप्त झालेल्या माहितीच्या आधारे समितीने दिनांक २५ जन. २०१५ रोजी नाशिक महानगरपालिकेच्या कार्यालयास भेट देऊन महानगरपालिकेच्या आस्थापनेवरील विमक्त जाती व भटक्या जमातीचे अधिकारी/ कर्मचारी यांची भरती, बढती, आरक्षण व अनशेष तसेच त्यांच्यासाठी राबविण्यात येणाऱ्या कल्याणकारी योजनांबाबतचा आढावा घेतला.

समितीने, नाशिक महानगरपालिका व महानगरपालिकेची सेवा प्रवेश नियमावलीबाबत माहिती देण्यास सांगितले असता अतिरिक्त आयक्तांनी विदीत केले की नाशिक महानगरपालिका दिनांक ७ नोव्हेंबर, १९८२ रोजी स्थापन झाली असन सन २०११ च्या जनगणनेनसार नाशिक शहराची लोकसंख्या समारे १४.८६ लाख इतकी आहे. सन १९८५ मध्ये महानगरपालिकेचे अधिकारी व कर्मचारी यांचे सेवाप्रवेश नियम शासनाकडन मंजर करून घेतले होते. त्यानंतर सन २००८ च्या शासन परिपत्रकानसार नवीन सेवाप्रवेश नियम तयार करून ते शासनाकडे मंजरीसाठी पाठविले असन ते शासनाकडे प्रलंबित आहेत. सर्व महानगरपालिकांसाठी एकत्रित सेवाप्रवेश नियम तयार करण्याच्या संदर्भात

शासनाकडे दिनांक २४ ऑक्टोबर, २०१३, दिनांक २५ जुलै, २०१४ व दिनांक १ सप्टेंबर, २०१४ रोजी बैठका झाल्या आहेत. सन २००८ च्या शासन निर्णयानुसार सर्व महानगरपालिकांसाठी एकाच प्रकारचे सेवाप्रवेश नियम तयार करण्याची कार्यवाही सरू आहे. सध्या सन १९८५ च्या सेवाप्रवेश नियमानसार सेवा भरती केली जाते.

समितीने, वर्ग १ ते ४ मध्ये तांत्रिक व अतांत्रिक किती पदे मंजर असन त्यातील सरळसेवेची व पदोन्नतीची किती पदे आहेत. यात विमक्त जाती व भटक्या जमातीसाठी किती पदे राखीव आहेत. त्यापैकी किती पदे रिक्त आहेत अशी विचारणा केली असता उपायक्तांनी समितीस विदित केले की, महापालिकेच्या आस्थापनेवर सरळसेवेची ५५३० व पदोन्नतीची १५६० पदे अशी एकूण ७०९० पदे मंजर आहेत. यापैकी वर्ग ‘अ’ मध्ये सरळसेवेची १३९ व पदोन्नतीची २६ पदे आहेत. वर्ग ब मध्ये सरळसेवेची ८३ व पदोन्नतीची ७३ पदे आहेत. वर्ग क मध्ये सरळसेवेची २१७२ व पदोन्नतीची ११७७ पदे आहेत. वर्ग ड मध्ये २७०३ पदे सरळसेवेची तर २८४ पदोन्नतीची पदे आहेत. या पदांपैकी विमुक्त जाती व भटक्या जमाती प्रवर्गाची सरळसेवेची १५३ पदे रिक्त असून पदोन्नतीची ६७ पदे आहेत. सन २००२ ते सन २०१० पर्यंत महापालिकेमध्ये सरळसेवेची पदे भरली गेलेली नाहीत. सन २०११ मध्ये सरळसेवेची भरती प्रक्रिया राबविली होती. परंतु त्यास हरकत घेतल्यामुळे ती प्रक्रिया रद्द करण्यात आली असून त्यानंतर आजपर्यंत भरती प्रक्रिया झालेली नाही. पदोन्नतीमोहिमेतून काही पदे भरली. त्यामुळे बराच अनुशेष भरला गेला असला तरी अद्याप ६७ पदांचा अनुशेष शिल्लक आहे. खालच्या केडरमध्ये पात्र उमेदवार नसल्यामुळे पदे भरली गेली नाहीत. तसेच मागील दोन वर्षात सेवानिवृत्तीमुळे पदोन्नतीच्या अनशेषात वाढ झाली. कनिष्ठ लिपीक १९ पदे व स्टाफ नर्सची १२ पदे भरली गेली नाहीत.

यावर समितीने उमेदवार मिळाले नाही तर पदे तशीच रिक्त ठेवणार काय. अशी विचारणा केली असता अतिरिक्त आयक्तांनी पृष्ठे विदित केले की. कनिष्ठ लिपीक पदासाठी अग्निल भारतीय स्थानिक स्वराज्य संस्थेचा अभ्यासक्रम उत्तीर्ण होणे आवश्यक आहे. शिपाई पदावर काम करण्यान्या कर्मचाऱ्यांना तो डिप्लोमा उत्तीर्ण झाल्याशिवाय पदोन्नती देता येत नाही. शासनाने समानीकरण करण्याचा प्रयत्न सुरू केला आहे. डिप्लोमा उत्तीर्ण झाल्याशिवाय प्रमोशन मिळत नाही. ही अट शिथिल केली तर त्यांना पदोन्नती देता येईल. कालबद्ध पदोन्नती देण्यामध्ये कोणतीही अडचण नाही. सरळसेवेने आणि पदोन्नतीने किती पदे भरावीत हे शासनाने ठरवून दिले आहे. तसेच नाशिक महानगरपालिका ‘क’ वर्गातून ‘ब’ वर्गात गेल्यामुळे आकृतीबंधामध्ये बदल झाला आहे. नवीन आकृतीबंध आणि अग्निल भारतीय स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या अभ्यासक्रमाची अट शिथिल करण्यासाठी निर्णय होणे अपेक्षित आहे.

समितीने, महापालिकेच्या किंती शाळा आहेत, या शाळांमधील शिक्षकांचा अनशेष किंती आहे अशी विचारणा केली असता प्रशासकीय अधिकारी (शिक्षण) यांनी विदित केले की, महापालिकेच्या १२७ प्राथमिक शाळा आहेत तर खाजगी प्राथमिक शाळा २१ आहेत. सन २०१२ पासन शिक्षक पदाची भरती झालेली नाही. शिक्षकांची एकण १०८८ पदे मंजर आहेत. त्यापैकी ८८१ पदे भरलेली असन २०९ पदे रिक्त आहेत. मर्ख्याध्यापकांची १०२ पदे मंजर असन ९७ पदे भरलेली आहेत व ३ पदे रिक्त आहेत. अशी मर्ख्याध्यापक व शिक्षकांची एकण २१२ पदे रिक्त आहेत. यापैकी विमक्त जाती व भटक्या जमातीची एकण २३ पदे रिक्त आहेत.

समितीने, महानगरपालिकेच्या माध्यमिक शाळा किंती आहेत. अशी विचारणा केली असता आयक्तांनी विदित केले की. महानगरपालिकेच्या १३ माध्यमिक शाळा असन त्यापैकी ४ अनदानित शाळा आहेत व ९ विनाअनदानित शाळा आहेत. या शाळेमध्ये गरीब वर्गातील विद्यार्थी शिक्षण घेत आहेत. त्यामध्ये विनाअनदानित असलेल्या शाळांना अनदानित शाळेची मंजरी मिळणे गरजेचे आहे.

समितीने, लघलेखकांच्या पदांबाबत विचारणा केली असता उपायक्तांनी सांगितले की, लघलेखकांची १० पदे मंजर असन त्यापैकी एक पद हे विमक्त जाती व भटक्या जमाती ‘ड’ संवर्गातील आहे. ही सर्व पदे भरण्यात आलेली आहेत.

समितीने, शहरातील खाजगी शिक्षण संस्था लोकप्रतिनिधींच्या शिफारशीला प्रतिसाद देत नाहीत ही बाब योग्य नाही. संबंधित अधिकाऱ्यांनी या शहरातील सर्व खाजगी शाळांचे दफ्तर तपासण्यासाठी मागवन घ्यावे त्यांचे रोस्टर तपासावे. अनशेष शिल्लक आहे काय याची खात्री करून घ्यावी. त्यांच्या काही त्रटी आढळन आल्या तर त्यांच्यावर उचित कार्यवाही करण्यात यावी. अनेक प्रकारची अनदाने या शाळांना शासनाच्या माध्यमातन देण्यात येत असतात महानगरपालिकेडन देखील अनेक प्रकारची अनदाने या शाळा घेत असतात. त्यामध्ये ही सर्व तपासणी करून त्याचा अहवाल समितीस २ महिन्यात सादर करण्यात यावा असे निर्देशित केले.

विभागीय सचिवांची साक्ष :

विमक्त जाती व भटक्या जमाती कल्याण समितीने दिनांक २५ जन. २०१५ रोजी नाशिक महानगरपालिकेस दिलेल्या भेटीच्या अनंगाने मंत्रालयीन विभागीय सचिवांची दिनांक १२ जानेवारी. २०१६ रोजी साक्षीच्यावेळी समितीने, नाशिक महानगरपालिकेतील आकृतीबंध व अधिकारी/कर्मचाऱ्यांना द्यावयाच्या पदोन्नतीबाबत कार्यवाही करण्यात आली आहे काय. अशी विचारणा केली असता आयक्तांना विदित केले की, कनिष्ठ लिपिक पदावर पदोन्नती देताना अखिल

भारतीय स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या अभ्यासक्रमाची अट शिथील करण्याबाबतचा विषय आहे. सदर विषय सेवा प्रवेश नियमाविषयी असन महानगरपालिकेस त्यामध्ये बदल करण्याचे अधिकार नसल्याने त्याबाबतचा प्रस्ताव शासनाला सादर करण्यात आला आहे. शासन स्तरावर राज्यातील सर्व महानगरपालिकासाठी एकत्रित सेवा प्रवेश नियमावली तयार करण्याची प्रक्रिया सरू आहे. त्यामध्ये सदर प्रकरणी इतर महानगरपालिकांच्या सेवा प्रवेश नियमावली सोबत एकत्रितरित्या विचार करण्यात येईल असे शासनाकडन कळविण्यात आले आहे. सर्वसाधारणपणे माहे मार्च, २०१६ पर्यंत ज्या महानगरपालिकांनी सेवा प्रवेश नियम सादर केले आहेत ते अंतिम करण्याचे उदीष्ट शासनाचे आहे. नाशिक महानगरपालिकेने आकृतीबंध सादर केल्यानंतर पणे महानगरपालिकेने आकृतीबंध सादर केला आहे. आकृतीबंधाबाबत महानगरपालिकेचे काही म्हणणे असल्यास शासनातके पत्राद्वारे, महानगरपालिकांना विचारणा करण्यात आली होती. नाशिक महानगरपालिकेने आकृतीबंधाबाबत अंतिम अहवाल दिल्यानंतर माहे मार्च, २०१६ पर्यंत आकृतीबंध निश्चित करण्याचे उदीष्ट शासनासमोर आहे.

समितीने नाशिक महानगरपालिकेला भेट दिली होती त्यावेळी वैद्यकीय अधिकारी, कनिष्ठ लिपिक व स्टाफ नर्स संवर्गातील पदे मोठ्या प्रमाणात रिक्त असल्याचे निर्दर्शनास आले होते त्याबाबत विचारणा केली असता. आयक्तांनी विदित केले की, महानगरपालिकेमध्ये मोठ्या प्रमाणात नियक्त्या दिल्यामध्ये नाशिक महानगरपालिकेचा आस्थापना खर्च अंदाजे ४३ टक्के इतका आला आहे. शासन निर्णयानसार महानगरपालिकेत आस्थापनेवर केवळ ३५ टक्के खर्च करण्याची अट आहे. नाशिक महानगरपालिकेला देखील अनेक संवर्गातील पदांची आवश्यकता आहे परंतु सदरह शासन निर्णयामध्ये पद भरती करणे शक्य नाही.

समितीने, नाशिक महानगरपालिकेतके अनेक पदांवर कंत्राटी कर्मचाऱ्यांची नियक्ती केलेली आहे. त्या पदांना धरून आस्थापनेवरील खर्च ४३ टक्के आहे काय. कंत्राटी पदे वगळल्यास महानगरपालिकेचा आस्थापनेवरील खर्च ३७ टक्क्यापेक्षा अधिक होणार नाही. कंत्राटी तत्वावर भरण्यात आलेली पदे व नियमित पदे यावरील खर्च मिळन महानगरपालिका आस्थापनेवरील खर्च ४३ टक्के सांगत असल्यामध्ये महानगरपालिकेमध्ये पद भरती होऊ शकत नाही असा मद्दा उपस्थित केला असता आयक्तांना स्पष्ट केले की. महानगरपालिकेतील मलेरिया व घंटागाडी संदर्भात एकण २६ कंत्राटे देण्यात आलेली आहेत. सदरह कंत्राटे वर्क ओरिएन्टेड कंत्राटे आहेत. त्यामधील १९२ कर्मचारी सन १९९४ पासून कंत्राटी तत्वावर काम करीत आहेत. माननीय सर्वोच्च न्यायालयाने सन २००२-०३ मध्ये पारित केलेला आदेशानसार कॉन्टॅक्टर बदलेले तरी सदरह कंत्राटी

कर्मचान्यांना प्राधान्याने ठेवावे लागते. त्यामळे कॉन्टॅक्टर कोणीही असला तरी कंत्राटी कर्मचारी तेच असणार आहेत. याबाबीचा आधार घेत सदरह कर्मचान्यांनी त्यांना नियमित करण्यासंदर्भात सक्षम न्यायालयात दावा दाखल केला आहे. सदर प्रकरणी धोरणात्मक निर्णय घेण्याची आवश्यकता आहे.

समितीने, महानगरपालिकेतील द्यावयाच्या पदोन्नती संदर्भातील समितीची बैठक किती कालावधीमध्ये घेण्यात येते. सदर प्रकरणी नाशिक महानगरपालिकेने बैठक घेणेबाबत विचारणा केली असता आयुक्तांनी विदित केले की, महानगरपालिकेतील कर्मचान्यांना द्यावयाच्या पदोन्नती संदर्भात सन २०१३ मध्ये बैठक घेण्यात आली होती. सदर बैठकीनंतर असे निर्दशनास आले की, नाशिक महानगरपालिकेमध्ये सन २०१३ मध्ये मोठचा प्रमाणात भरती प्रक्रिया राबविण्यात आली होती. सदर भरती प्रक्रियेमध्ये तदर्थ पदोन्नती म्हणून सरळसेवेच्या पदावर पदोन्नतीस पात्र असलेल्या संवर्गातन भरती करण्यात आली होती. सेवा प्रवेश नियमानुसार पदोन्नतीचा कोटा हा पदोन्नतीतनच भरणे अपेक्षित आहे. शिपाई संवर्गातन लिपिक संवर्गामध्ये पदोन्नती देणे मान्य आहे परंतु बिगारी संवर्गातन लिपिक पदावर पदोन्नती देणे मान्य नाही. बिगारी संवर्गातील कर्मचान्यांची इच्छा होती की, त्यांना लिपिक संवर्गात पदोन्नती देण्यात यावी त्यासंदर्भात त्यांनी प्रस्तावही सादर केला होता. लिपिक पदाच्या नियमावलीत जे केडर पदोन्नतीसाठी नमद केले आहेत त्यामध्ये बिगारी हा शब्द नमद नाही. त्यामळे सदरह कर्मचारी लिपीक पदाची पात्रता धारण करीत असला तरी फिर्डिंग कॅडरमध्ये त्यांच्या पदाचा समावेश नसल्यामळे सदरह संवर्गातील कर्मचान्यांना पदोन्नती देण्यात आलेली नाही.

यावर नाशिक महानगरपालिकेतील काही कर्मचान्यांनी चुकीचे काम केले म्हणून त्यांना निलंबित करण्यात आलेले आहे. महानगरपालिकेमध्ये पदोन्नती देताना झालेल्या अनियमितसंदर्भात नागरिकांनी अनेक तक्रारी केलेल्या आहेत. असे समितीने शासनाच्या निर्दर्शनास आणन दिल्यावर विभागीय सचिवांनी त्यावर खलासा केला की, जे काही चकीचे झालेले आहे. त्यासंदर्भात विखंडन करण्याबाबत महानगरपालिकेच्या जनरल बॉडीने ठराव घेऊन आयुक्तांच्या माध्यमातन शासनास कळविले तर विखंडनाबाबत शासनस्तरावर विचार करण्यात येईल.

एपंगांसाठी शासकीय, निमशासकीय सेवेत आरक्षण ठेवण्यात आलेले आहे. परंतु नाशिक महानगरपालिकेत या आरक्षित पदांची भरती केलेली नाही. तसेच नाशिक महानगरपालिकेने एकाच दिवशी ४०० ते ५०० कर्मचान्यांना पदोन्नती दिली. ही पदोन्नती देत असताना विमुक्त जाती व भटक्या जमातीच्या कर्मचान्यांवर मोठचा प्रमाणावर अन्याय झाला आहे. या दोन्ही बाबी शासनाने तपासन घेण्याबाबत समितीने सांगितले असता या संदर्भातील प्रस्ताव आयुक्तांनी शासनाकडे पाठवावेत. आयुक्तांकडन प्रस्ताव प्राप्त झाल्यानंतर सदर प्रस्तावावर विचार करण्यात येईल असे विभागीय सचिवांनी विदित केले.

समितीने त्यानंतर असे मत व्यक्त केले की, वास्ताविक पाहता शिक्षण व आरोग्य हे दोन्ही विषय महानगरपालिकेचे नाहीत. परंत मागील काळात महानगरपालिकेने काही शाळा नाशिक शहरात सरू केल्या. या शाळांना शासनाकडन अनदान मिळत नसल्यामळे सर्व खर्च महानगरपालिकेला करावा लागतो. त्यामळे रस्ते, डेनेज, दिवाबत्ती, साफसफाई इत्यादी जी महानगरपालिकेची कामे आहेत त्यासाठी निधी अपरा पडतो.

समितीने, पढे असेही निर्दर्शनास आणन दिले की, नाशिक महानगरपालिका क्षेत्रात एक सिक्किल हॉस्पिटल आहे व तालक्याला ग्रामीण रुग्णालय आहे. याव्यतिरिक्त महानगरपालिका क्षेत्रात प्रत्येक वॉर्डमध्ये महानगरपालिकेची रुग्णालये आहेत. रुग्णालये हा विषय देखील शासनाचा असन देखील शासनाकडन कोणतेही अनदान मिळत नाही. महानगरपालिकेला स्वतःच्या व शासनाच्या रुग्णालयांवरील खर्च न परवडण्यासारखे आहे तसेच या रुग्णालयांमध्ये आवश्यक कर्मचारी व डॉक्टर देखील नाहीत. एकणच शिक्षण व आरोग्य यासारख्या बाबींवर न झेपणारा खर्च महानगरपालिका करीत आहे व त्यामध्ये महापालिकेचे बळ वाया जात आहे. शासनाने या शाळा व रुग्णालये स्वतःकडे घेतल्या तर महानगरपालिकेचे २०० कोटी रुपये वाच शकतील. या निमित्ताने समितीची सचिवांना अशी सचना आहे की, शासनाने महानगरपालिकेकडन शाळा व रुग्णालये हस्तांतरित करून घ्यावीत.

यावर विभागीय सचिवांनी समितीच्या उक्त मताशी सहमती दाखवन समितीस आश्वासित केले की, नगरपरिषद व महानगरपालिका यांनी पर्वी सरू केलेली आरोग्य केंद्रे किंवा रुग्णालये सार्वजनिक आरोग्य विभागाकडे हस्तांतरित करण्याचा प्रस्ताव महानगरपालिकेकडन प्राप्त झाल्यास त्यावर आवश्यक ती कार्यवाही करण्यात येईल. हा निधी वाचला तर रस्ते, डेनेज, स्वच्छता यासाठी महापालिकेला अधिकचा निधी खर्च करता येईल. उत्पन्न वाढविण्याच्या दष्टीने महापालिकेने प्रयत्न करणे गरजेचे आहे. मालमत्ता कराची वसली हा एक भाग आहे आणि पालिका क्षेत्रातील सर्व मालमत्ता कराच्या जाळ्यात आल्या आहेत किंवा नाही, हे पाहणे हा दसरा भाग आहे. महापालिकेने टॅक्स बेस वाढविला तर उत्पन्नामध्ये मोठी वाढ होऊ शकेल. राज्यातील अनेक नगरपालिका, महानगरपालिकांनी यावर काम केले आहे व त्यांचे उत्पन्न मोठचा प्रमाणावर वाढले आहे.

अभिप्राय व शिफारशी

नाशिक महानगरपालिका दिनांक ७ नोव्हेंबर, १९८२ रोजी स्थापन झाली. त्यानंतर या महानगरपालिकेने सन १९८५ मध्ये महानगरपालिकेचे अधिकारी व कर्मचारी यांचे सेवा प्रवेश नियम शासनाकडन मंजर

करून घेतले होते. तथापि सन २००८ च्या शासन परिपत्रकानुसार राज्यातील सर्व महानगरपालिकांसाठी नवीन एकत्रित सेवा प्रवेश नियमावली तयार करण्याची कार्यवाही सुरु आहे. सन १९८२ ला स्थापन झालेल्या महानगरपालिकेचे प्रदिर्घ कालावधी नंतरही सेवाप्रवेश नियम लागू झाले नसल्यामुळे महानगरपालिकांच्या आकृतीबंध तयार करण्याचे काम प्रलंबित आहे. त्यामुळे शासनाकडन महानगरपालिकांचे आकृतीबंध निश्चित होणे गरजेचे आहे.

नाशिक महानगरपालिकेच्या १३ माध्यमिक शाळा असल्याचे समितीच्या निर्दर्शनास आले या १३ माध्यमिक शाळांपैकी ४ अनुदानित व ९ विनाअनुदानित शाळा आहेत. या शाळांमध्ये गरीब वर्गातील विद्यार्थी शिक्षण घेत असल्याने विनाअनुदानित असलेल्या शाळांना अनुदानित शाळेची मंजरी मिळावी. असे समितीचे मत आहे.

(१) नाशिक महानगरपालिकेस समितीने दिलेल्या भेटीच्या वेळी महानगरपालिकेत विमुक्त जाती व भटक्या जमातीची मोठ्या प्रमाणात रिक्त पदे असल्याचे समितीच्या निर्दर्शनास आले. पदोन्नतीसंदर्भात महानगरपालिकेतर्फे घेण्यात आलेल्या भरती मोहिमेतुन काही पदे भरली तरी सरळसेवेची १५३ व पदोन्नतीची ६७ पदे रिक्त आहेत. सबब, विमुक्त जाती व भटक्या जमाती प्रवर्गाची सरळसेवेची १५३ व पदोन्नतीची ६७ पदे त्वरीत भरून केलेल्या कार्यवाहीची माहिती समितीस तीन महिन्यात सादर करावी, अशी समितीची शिफारस आहे.

(२) शासनाने अपांगांसाठी शासकीय निमशासकीय सेवेत आरक्षण ठेवण्यात आलेले आहे. परंतु नाशिक महानगरपालिकेत या आरक्षित पदांची भरती केलेली नाही. मात्र महानगरपालिकेने एकाच दिवशी ४०० ते ५०० कर्मचाऱ्यांना पदोन्नती दिली. ही पदोन्नती देत असताना विमुक्त जाती व भटक्या जमातीच्या कर्मचाऱ्यांवर मोठ्या प्रमाणावर अन्याय झाला आहे. या दोन्ही बाबी तपासून त्यासंदर्भात प्रस्ताव आयुक्तांनी शासनाकडे पाठविण्याबाबत व महानगरपालिकेच्या प्राथमिक शाळांमधील मुख्याध्यापक व शिक्षकांची रिक्त असलेली २१२ पदे लवकरात लवकर भरण्याची कार्यवाही करण्यात यावी व केलेल्या कार्यवाहीची माहिती समितीस तीन महिन्यात सादर करण्यात यावी, अशी शिफारस आहे.

(३) साक्षीच्यावेळी समितीने, नाशिक महानगरपालिकेतील आकृतीबंध निश्चित करण्यासाठी तयार केलेल्या सेवा प्रवेश नियमावलीबाबत विचारणा केली असता. महानगरपालिकेस त्यामध्ये बदल करण्याचे अधिकार नसल्याने त्याबाबतचा प्रस्ताव सन २००८ मध्ये शासनाला सादर करण्यात आला आहे. शासन स्तरावर राज्यातील सर्व महानगरपालिकांसाठी एकत्रित सेवा प्रवेश नियमावली तयार करण्याची प्रक्रिया सरू आहे. त्यामुळे सदर प्रकरणी इतर महानगरपालिकांच्या सेवा प्रवेश नियमावली सोबत एकत्रितरित्या विचार करण्यात येईल असे शासनाकडन कळविण्यात आल्याचे

तसेच माहे मार्च, २०१६ पर्यंत आकृतीबंध निश्चित करण्याचे उद्दीष्ट शासनासमोर असल्याचे समितीला अवगत करण्यात आले आहे. अत: राज्यातील सर्व महानगरपालिकेसाठी एकत्रित सेवा प्रवेश नियमावलीस शासनाने लवकरात लवकर अंतिम स्वरूप द्यावे व त्याबाबत केलेल्या कार्यवाहीची माहिती समितीस तीन महिन्यात सादर करण्यात यावी, अशी समितीची शिफारस आहे.

(४) नाशिक महानगरपालिकेमध्ये मोठ्या प्रमाणात नियक्त्या दिल्यामुळे नाशिक महानगरपालिकेचा आस्थापना खर्च अंदाजे ४३ टक्के इतका आला आहे. शासन निर्णयानसार महानगरपालिकेत आस्थापनेवर केवळ ३५ टक्के खर्च करण्याची अट आहे. नाशिक महानगरपालिकेला अनेक संवर्गातील पदांची आवश्यकता आहे परंतु महानगरपालिकेतील आस्थापना खर्च ४३% वर गेल्यामुळे व सेवाप्रवेश नियमास शासनाची मान्यता मिळण्यास विलंब होत असल्याने पदे भरता येत नाहीत. सद्या सन १९८५ च्या सेवा प्रवेश नियमानसार भरती होत असल्याचे समितीच्या निर्दर्शनास आले. सबब, सन १९८५ पासन शहरातील लोकसंखेची मोठ्या प्रमाणात वाढ झाली परंतु त्याप्रमाणात नागरीकांच्या सोयीसविधांसाठी अधिकारी/कर्मचारी वर्गाची भरती न केल्याने यंत्रणांवर मोठ्या प्रमाणात ताण होत आहे. त्यामुळे महानगरपालिकेत सन १९९४ पासन मोठ्या प्रमाणात कंत्राटी कर्मचारी (घंटागाडी कर्मचारी, अंगणवाडी सेविका, मदतनीस, फवारणी कर्मचारी, बस्टर पर्पींग ड. कर्मचारी) कार्यरत आहेत. याबाबत वयाची अट शिथिल करून शासनाने धोरणात्मक निर्णय घेण्याच्या त्यादृष्टीने शासनाने कार्यवाही करून केलेल्या कार्यवाहीची माहिती समितीस तीन महिन्यात सादर करावी, अशी समितीची शिफारस आहे.

(५) महानगरपालिका क्षेत्रात एक सिंहिल रुग्णालय व तालक्याला ग्रामीण रुग्णालय आहे तसेच प्रत्येक वार्डमध्ये महानगरपालिकेची रुग्णालये आहेत. महानगरपालिका क्षेत्रात महानगरपालिकेकडन रुग्णालये व शाळा चालविण्यात येतात यासाठी शासनाकडन महानगरपालिकेस स्वतंत्र अनुदान प्राप्त होत नाहीत. सदरह खर्च महानगरपालिकेस परवडणारा नाही. त्यामुळे शासनाने यासाठी महानगरपालिकेस १०० टक्के अनुदान उपलब्ध करून देणे गरजेचे आहे अथवा सदर रुग्णालये व शाळा शासनाच्या संबंधित विभागांस हस्तांतरित कराव्या जेणेकरून महानगरपालिकेस नागरिकांना डतर सोयी सविधा उपलब्ध करून देता येतील. याबाबत शासनाने योग्य ती कार्यवाही करून केलेल्या कार्यवाहीची माहिती समितीस तीन महिन्यात सादर करण्यात यावी अशी समितीची शिफारस आहे.

श्रीमती. विद्या ठाकोर

उपचालकारी, विद्यार्थी कल्याण विभाग

विज्ञानविद्यालय/एसडब्ल्यू/विद्युतेल/ इ. १/१०३०/२०१५

मति,

अधिकारी/प्राचारन

संलग्नित सर्व शहाविद्यालय

विषय - डॉक्टर शासना सार्वत तुरु झालेल्या विमा घोजनावाऱ्यत.

म्हणून - वि. २५०६२०१५ योजेतील विधान इंडियन लानी व अक्टबर योजाती

महोदय/महोदया योजेतील बळं

केवळ शासना सार्वत लोक कल्याणकरिता विविध योजना राबविल्या जात आहेत. या घोजनांना एक भाग म्हणुन भारतातील सर्वच विद्यालयांना नागरिकांना व शिक्षकांना युवापिडीला सुध्या याचा फायदा होईल वसा विचार करून शासनातपे प्रधानमंत्री तुरका विश्व योजना व प्रशान्यंशी विषय ज्याती विमा घोजना सुरु करण्यात आल्या आहेत.

भारतातील सर्वच नागरिकांना या विमा योजनेचा लाभ घेता येईल व सर्व नागरिकांना विमा संरक्षण मिळेल. याचा विचार करून या योजना सुरु करण्यात आल्या आहेत. सर्व योजनेचा वार्षिक हप्ता हा अवृत्त अल्प व सर्व सामाज्य जनतेला व विद्यार्थ्यांना परवडेल असा आहे.

प्रधानमंत्री सुरक्षा विमा योजना सदर योजनेमध्ये वार्षिक हप्ता रु. १२/- असून या योजनेकरिता विमेशट १८ ते ५० या विद्यालयातील व्यक्तीं या योजनेचा लाभ घेऊ शकतात. तसेच प्रधानमंत्री जीवन ज्योती विमा योजना सदर योजनेकरिता वार्षिक हप्ता रु. ३६०/- असून या योजनेकरिता विमेशट १८ ते ५० या विद्यालयातील व्यक्तीं या योजनेचा लाभ घेऊ शकतात.

या योजनेचा हप्ता हात्ती राष्ट्रीयकूल बळांमध्ये खाते-असणाऱ्या सविधा उपलब्ध केली आहे. याअनुरूपगाने या योजनांची याहिती आपाणास गुगल व डॉक्टरलॉन आहे. त्याअनुवये आपल्या महाविद्यालयातील सर्व विद्यार्थ्यांना योजनावाचून विद्यार्थ्यांना भेजू योजनेत सहभागी होण्यास प्रतिराहित देण्यात याचे जेणेकरून या योजनाने सर्व विद्यार्थ्यांना फायदा घेता येईल.

बापली,

संचालक, विद्यार्थी कल्याण वाहना

सोबत - सदर योजनांचे माहिती प्रक्र

Life Insurance
Worth ₹ 2 lacs at just
₹ 330 per annum

- ✓ Recall Bank savings plan where age is between 18 to 50 years
- ✓ The insurance amounts for your family after you

Accident Insurance
Worth ₹ 2 lacs at just
₹ 12 per annum

- ✓ For all Bank account holders whose age is between 18 to 70 years
- ✓ Insurance plan covers permanent disablement due to accident.

साक्षीकृती फुले मुलीकरीता शिष्यवृत्ती योजना

- एका महाविद्यालयातुन प्रवेश क्षमतेनुसार प्रस्ताव लिव्हकारले जातील.
- पाच विद्यार्थीनीला रु. २५,०००/- इतकी शिष्यवृत्ती.
- दरवर्षी नव्याते प्रस्ताव सादर करणे आवश्यक.

• विद्यार्थ्यनीने प्रस्तावासोबत जोडावयाचे कागदपत्रे

- विद्यार्थीनीचा विहीत नमुना अर्ज
- गतवर्षीच्या परीक्षेत उत्तीर्ण झालेल्या प्रमाणपत्राची सांक्षांकीत प्रत
- पालंकाचा गतवर्षीचा उत्पत्त्वाचा दाखला

१६

कमवा व शिका योजना

- कमवा व शिका योजनेत सहभागी होण्यासाठी दरवर्षी नव्याने प्रस्ताव पाठवावेत.
- योजनेत सहभागी विद्यार्थ्यांस दहा महिन्यांकरीता रु. १६,०००/- इतके अनुदान

१७

• विद्यार्थ्यांनी प्रस्तावासोबत जोडावयाचे कागदपत्रे

- विद्यार्थीनीचा विहीत नमुना अर्ज
- गतवर्षीच्या परीक्षेत उत्तीर्ण झालेल्या प्रमाणपत्राची सांक्षांकीत प्रत
- पालंकाचा गतवर्षीचा उत्पत्त्वाचा दाखला

पुरतक पेटी योजना

- पुरतकांचे जतन व देखभाल करण्याची जबाबदारी महाविद्यालयाची असेल.
- प्रथमालयाच्या साळ्यमातृत पुरतकांचे वाटप.
- अनुदानाची रक्कम थेट महाविद्यालयांना ३०,०००/- अदा.

● महाविद्यालयांनी प्रस्तावासोबत जोडवथाचे कागदपत्रे

● महाविद्यालयाचा विनंती अर्ज

१८

बाहिःशाल शिक्षण मंडळ योजना

- महाविद्यालयाने बहिःशाल शिक्षण मंडळाचे गठन करावे.
- अनुदान रक्कमच्या साळ्यमातृत महाविद्यालयाने व्याख्यानभाला (दोन दिवस) परिसंवाद / चर्चासित्र/शिविरांचे आयोजन करावे.
- महाविद्यालयास रु. १०,०००/- अनुदान

१९

● महाविद्यालयाने प्रस्तावासोबत जोडवथाचे कागदपत्रे

● प्राचार्यांनी विहित नमुन्यातील अर्ज भालन विद्यापीठाकडे पाठवावा.

सांजीवनी विद्यार्थी सुरक्षा योजना

- विद्यार्थ्यनि / महाविद्यालयाने शुल्क भारावयाची अवश्यकता नाही.
- सर्वंचित सर्व मात्यताप्राप्त महाविद्यालये, शैक्षणिक संस्था मधील सर्व विद्यार्थ्यांना लागू.
- ही योजना पदवीपुर्व क व पदव्युत्तर विद्यार्थ्यांकरीता लागू.
- अपघाती सुरक्षा / अपग्रात्व आल्यास भरपाई सिळ्ठोते.
- अनुदान रु. २०००/- ते रु. १,००,०००/-

२०

सांजीवनी विद्यार्थी सुरक्षा योजना

contd.....

- विद्यार्थ्यांनी प्रस्तावासोबत जोडावयाचे काबद्धपत्रे
- एफ. आय. आर.पोलीस पंचतासा व इतर पोलीस पेपर्स.
- अपघात झाल्यानंतर उपचार केल्याबाबतचे नोंदणी प्राप्त वैद्यकीयव्यावसायिकांचे प्रमाणपत्र, डॉक्टरांनी लिहून दिलेली औषधाची यादी.
- वैद्यकीय देऱके, तपासणी देऱके, तपासणी अहवाल.
- ज्या ठिकाणी शाळ्यांकिया करण्यात आली त्या रुग्णालयाचे दाखाल केल्याचे व सोडल्याचे प्रमाणपत्र.
- शस्त्रक्रियेबऱ्याचे रुग्णालयाचे देऱक व एक्स-रे आणि अनुषंगिक अहवाल.
- अपग्रात्व आले असल्यास जिल्हा शाल्य चिकित्सकांचे अपग्रात्व प्रमाणपत्र.

२१

इतरांत दोन विद्याळात झोजना

- गरीब आणि हुशार विद्यार्थ्यांना उच्च शिक्षणाचा लाभ मिळवा याशाठी योजनेची आवधी.
- राष्ट्रीयकृत / अधिसूचित बैंकेकडील शैक्षणिक कर्जावरील व्याजाची प्रतीपूर्ती.
- अनुदान जास्तीत जास्त रु.२०,०००/- पर्यंत प्रतीपूर्ती
- विद्यार्थ्यांनि प्रस्तावासोबत जोडावयाचे कागदपत्रे
- विद्यार्थ्यांचा विहीत नमुना अर्ज
- गतवर्षाच्या परीक्षेत उत्तीर्ण झालेल्या प्रमाणपत्राची सांक्षोकीत प्रत पालकाचार्यांनी उत्पादित दाखला

परिशिष्ट - दोन

नाशिक महानगरपालिकेकडून प्राप्त झालेली माहिती

सन २०१४-२०१५ या आर्थिक वर्षासाठी काणपात आलेल्या खात्यांचा तपशिल

अक्र	योजनेचे नाव	संकेतक क्रमांक	वितरीत संख्या	खर्च	आवार्दी संख्या	वितरीक रकम	दर्	सांविकारीप्रमाण अंतर
१	इ. ५ वी ते ७ वी मध्ये विकास-या प्रापत्तीची सुलभता अनु-जाती (अनु-जाती) Plan	२२२०५-३८५६८ (योजनातंत्र)	६३५५०००	६०७०२०००	५१६५	२०१३५	२७७४५००	२६-१४ ६४%
२	इ. ५ वी ते ७ वी मध्ये विकास-या भागवतीप्रमाण सांविकारीची सुलभता अनु-जाती (Non-Plan)	२२२०५-३८५३९ (योजनातंत्र)	५००००००	४९८८०००	४५६५	८३३	१०५३	२६-१६ ६४%
३	इ. ५ वी ते ७ वी मध्ये विकास-या भागवतीप्रमाण सांविकारीची सुलभता अनु-जाती (Non-Plan)	२२२०५-३८५७९ (योजनातंत्र)	५००००००	५२२२५०००	५०५३	१०५३	१०२४२४०	२८७५५००
४	इ. ५ वी ते ७ वी मध्ये विकास-या भागवतीप्रमाण सांविकारीची सुलभता अनु-जाती (Non-Plan)	२२२०५-३८५८९ (योजनातंत्र)	१३०००००	१२९०००००	१२२	१०१६	१०००	१०००
	एकूण		१४४८२००००	१४४९१४४०००	१११५	२९११११	५६५५०००	
५	इ. ८ वी ते १० वी मध्ये विकास-या प्रापत्तीची सुलभता सांविकारीची सुलभता अनु-जाती (योजनातंत्र) Plan	२२२०५-३८६१ (योजनातंत्र)	७७५५०००	७६३०००००	६५८५	७६३०००	११५००००	१३१५४ ८४-१५ ०००
	एकूण		१४४८२००००	१४४९१४४०००	६५८५	७६३०००	११५००००	१३१५४ ८४-१५ ०००
६	इ. ९ वी ते १० वी मध्ये विकास-या प्रापत्तीची सुलभता विद्यवान्या भागवतीप्रमाण सांविकारीची सुलभता अनु-जाती (योजनातंत्र) Plan	२२२०५-३८६५५ (योजनातंत्र)	६८२५५०००	६९१६६५६००	५८०	१०१२	१०१२	०
	एकूण		३५८४९०००	३५८११०००	३०२०	१०१२	१०१२	१०१२

जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी,
जिल्हा परिषद, नाशिक.

सन २०१३-२०१४ या आर्थिक वर्षासाठी काणपात आलेल्या खात्यांचा तपशिल

अक्र	योजनेचे नाव	संकेतक क्रमांक	वितरीत तरफ	खर्च	आवार्दी संख्या	वितरीक रकम	दर्	सांविकारीप्रमाण अंतर
१५	इ. ५ वी ते ७ वी मध्ये विकास-या प्रापत्तीची सुलभता सांविकारीची सुलभता अनु-जाती (योजनातंत्र) Plan	२२२०५-३८६५६ (योजनातंत्र)	२३१७८००	७५१०५००	११६	१११०५	११७२००	
१६	इ. ५ वी ते ७ वी मध्ये विकास-या प्रापत्तीची सुलभता सांविकारीची सुलभता अनु-जाती (योजनातंत्र) Non-Plan	२२२०५-०४३१९ (योजनातंत्र)	४८६८००	४८६८००	३९	६९८	०	
१७	इ. ५ वी ते ७ वी मध्ये विकास-या प्रापत्तीची सुलभता सांविकारीची सुलभता अनु-जाती (योजनातंत्र) Plan	२२२०५-६६५५१ (योजनातंत्र)	५०१०००००	५०१०००००	५८	११०००	११०००	
१८	इ. ५ वी ते ७ वी मध्ये विकास-या प्रापत्तीची सुलभता सांविकारीची सुलभता अनु-जाती (योजनातंत्र) Non-Plan	२२२०५-६६५५२ (योजनातंत्र)	५०१०००००	५०१०००००	५८	११०००	११०००	
१९	इ. ५ वी ते ७ वी मध्ये विकास-या प्रापत्तीची सुलभता सांविकारीची सुलभता अनु-जाती (योजनातंत्र) Plan	२२२०५-०४३१९ (योजनातंत्र)	२२३८००	२२३८००	३३	८८८	०	
	एकूण		१६४८५०५०	१६४९०३२००	११७१७	११७१७	११७२००	
२०	इ. १० वी ते १० वी मध्ये विकास-या प्रापत्तीची सुलभता सांविकारीची सुलभता अनु-जाती (योजनातंत्र) Plan	२२२०५-३८६५६ (योजनातंत्र)	१५००००००	१०३५००००	५७८	१०३५००	४६६००००	
२१	इ. १० वी ते १० वी मध्ये विकास-या प्रापत्तीची सुलभता सांविकारीची सुलभता अनु-जाती (योजनातंत्र) Plan	२२२०५-६६५५६ (योजनातंत्र)	५४१००००	५०१२६५००	११०	११०	११०	११०
	एकूण		१६४८५०५०	१६४९०३२००	११७१७	११७१७	११७२००	११७२००

अ.क्र	तातदुकी	शाळाची संस्था	लालापाश संस्था	शिवायवती दर	शिवायवती दर महिने(३०)	पैकूण उत्कर्ष महिने(३०)	शिवायवती दर महिने(३०)
१	२	३	४	५	६	७	८
१	कलवणा	२३	२१५	५०/-	५०	१२४०००	१२४०००
२	देवता	५८	५८५		५०	५००	५००
३	चालवड	१७	११५		५०	३५३५००	३५३५००
४	पठ	१	३५		५०	५००	५००
५	मुरगाणा	१	१		५०	५०	५०
६	हिंडोरी	५४	६०६		५०	१५३५००	१५३५००
७	नांदगाव	५७	३४४७		५०	१६८००	१६८००
८	सटगाणा	८३	१२१६		५०	५००	५००
९	सिरव	७४	१०२६		५०	१०२६००	१०२६००
१०	निपाड	१०	१३१०		५०	५००	५००
११	येवला	८१	११२		५०	६५५०००	६५५०००
१२	मालगाव	८४	१३१५		५०	७५१०००	७५१०००
१३	झातपुरी	७०	१३५		५०	६५२०००	६५२०००
१४	अंबवडवळ	२०	११५		५०	५००	५००
१५	नाशिक	१८	२२५३		५०	११२४४	११२४४
				१४४४४	१४४४४	०९२६७६२	०९२६७६२

परिशिष्ट - तीन

समितीच्या बैठकीचे संक्षिप्त कार्यवृत्त

पहिली बैठक

विमुक्त जाती व भटक्या जमाती कल्याण समितीची बैठक दिनांक २५ जून २०१५ रोजी महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक येथे आयोजित करण्यात आली होती. सदर बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य उपस्थित होते :—

उपस्थिती :

- (१) श्री. बाळासाहेब सानप, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख.
- (२) श्री. सुधाकर कोहळे, वि.स.स.
- (३) श्री. प्रभुदास भिलावेकर, वि.स.स.
- (४) श्री. सुरेश धानोरकर, वि.स.स.
- (५) श्री. किशोर पाटील, वि.स.स.
- (६) श्री. कुणाल पाटील, वि.स.स.
- (७) डॉ. संतोष टारफे, वि.स.स.
- (८) श्री. भाऊसाहेब पाटील-चिकटगावकर, वि.स.स.
- (९) श्री. महादेव जानकर, वि.प.स.
- (१०) श्री. रामराव वडकुते, वि.प.स.
- (११) श्री. हरिसिंग राठोड, वि.प.स.

- (४) श्री. राजीव आहेर, सहायक कुलसचिव,
- (५) श्री. प्रकाश पाटील, सहायक कुलसचिव,
- (६) श्री. प्रकाश वाघमोडे, सहायक आयुक्त (मावक), विभागीय आयुक्त कार्यालय, नाशिक.
- (७) श्रीमती वंदना कोचुरे, सहायक आयुक्त, समाजकल्याण,
- (८) श्री. एस. बी. वळवी, जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी, नाशिक.

उपरोक्त बैठकीत महाराष्ट्र आरोग्य विद्यापीठाचे कुलसचिव व इतर संबंधित अधिकारी यांच्या समवेत चर्चा करण्यात आली.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय :

- (१) श्री. राजेश तारवी, उप सचिव,
- (२) श्री. दामोदर गायकर, कक्ष अधिकारी.

महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ व इतर विभागाचे अधिकारी :

- (१) डॉ. काशिनाथ गर्कळ, कुलसचिव,
- (२) श्री. एन. व्ही. कळसकर, वित्त व लेखा अधिकारी,
- (३) श्री. संजय नेरकर, सहायक कुलसचिव,

दुसरी बैठक

विमुक्त जाती व भटक्या जमाती कल्याण समितीची बैठक दिनांक १७ नोव्हेंबर २०१५ रोजी विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती. सदर बैठकीत खालीप्रमाणे सन्माननीय सदस्य उपस्थित होते :—

उपस्थिती :

- (१) श्री. बाळासाहेब सानप, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख
- (२) श्री. सुधाकर कोहळे, वि.स.स.
- (३) श्री. प्रभुदास भिलावेकर, वि.स.स.
- (४) श्री. रामराव वडकुते, वि.प.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय :

- (१) श्री. राजेश तारवी, उप सचिव,
- (२) श्री. दामोदर गायकर, कक्ष अधिकारी.

विभागीय प्रतिनिधी :

- (१) श्रीमती मेधा गाडगीळ, अपर मुख्य सचिव, वैद्यकीय शिक्षण व औषधिद्रव्ये (वैद्यकीय शिक्षण),

- (२) श्री. दि. रा. डिंगळे, उप सचिव, सामाजिक न्याय विभाग,

- (३) श्री. दि. वा. करपते, उप सचिव, सामान्य प्रशासन विभाग,

आरोग्य विज्ञान विभागाचे प्रतिनिधी :

- (१) श्री. शिनगारे, संचालक, आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ,
- (२) श्रीमती विद्या ठाकरे, उप कुलसचिव, म.आ.वि.वि., नाशिक,
- (३) श्री. ए. बी. गांगुडे, सहायक आयुक्त, समाजकल्याण, नाशिक.

सदर बैठकीत अपर मुख्य सचिव, वैद्यकीय शिक्षण व औषधि द्रव्ये विभाग तसेच संबंधित अधिकारी यांची साक्ष घेतली.

तिसरी बैठक

विमुक्त जाती व भटक्या जमाती कल्याण समितीची बैठक दिनांक २५ जून २०१५ रोजी महानगरपालिका, नाशिक येथे आयोजित करण्यात आली होती. सदर बैठकीस खालील सन्माननीय सदस्य उपस्थित होते. :—

उपस्थिती :

- (१) श्री. बाळासाहेब सानप, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख
- (२) श्री. सुधाकर कोहळे, वि.स.स.
- (३) श्री. प्रभुदास भिलावेकर, वि.स.स.
- (४) श्री. सुरेश धानोरकर, वि.स.स.
- (५) श्री. किशोर पाटील, वि.स.स.
- (६) श्री. कुणाल पाटील, वि.स.स.
- (७) डॉ. संतोष टारफे, वि.स.स.
- (८) श्री. भाऊसाहेब पाटील-चिकटगांवकर, वि.स.स.
- (९) श्री. महादेव जानकर, वि.प.स.
- (१०) श्री. रामराव वडकुते, वि.प.स.
- (११) श्री. हरिरंगा राठोड, वि.प.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय :

- (१) श्री. राजेश तारवी, उप सचिव,
- (२) श्री. दामोदर गायकर, कक्ष अधिकारी.

महानगरपालिका नाशिक

- (१) श्री. जीवन सोनवणे, अतिरिक्त आयुक्त-२,
- (२) श्री. विजय पगार, उपायुक्त (प्र.),
- (३) श्री. आ. एम. बहिराम, उप आयुक्त (अति.)
- (४) श्री. एस. डी. ठाकरे, सह आयुक्त (प्र.),
- (५) श्री. राजेश गो. लांडे, मुख्य लेखा अधिकारी,
- (६) श्री. डी. टी. गोतिसे, मु.वि.क.स. अधिकारी,
- (७) डॉ. आर. के. पवार, अधीक्षक अभियंता (पापुवि),
- (८) श्री. उमेश किसन डॉगरे, प्रशासकीय अधिकारी, शिक्षण मंडळ,
- (९) श्री. प्रकाश वाघमोडे, सहायक आयुक्त (मावक), विभागीय आयुक्त कार्यालय, नाशिक.

उपरोक्त बैठकीत नाशिक महानगरपालिकेचे अतिरिक्त आयुक्त व इतर संबंधित अधिकारी यांच्या समवेत चर्चा करण्यात आली.

चौथी बैठक

विमुक्त जाती व भटक्या जमाती कल्याण समितीची बैठक दिनांक १२ जानेवारी २०१६ रोजी विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती. सदर बैठकीस खालीलप्रमाणे सन्माननीय सदस्य उपस्थित होते. :-

उपस्थिती :

- (१) श्री. बाळासाहेब सानप, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख
- (२) श्री. सुधाकर कोहळे, वि.स.स.
- (३) श्री. प्रभुदास भिलावेकर, वि.स.स.
- (४) डॉ. तुषार राठोड, वि.स.स.
- (५) डॉ. संतोष टारफे, वि.स.स.
- (६) श्री. रामराव वडकुते, वि.प.स.
- (७) श्री. हरिसिंग राठोड, वि.प.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय :

- (१) श्री. राजेश तारवी, उप सचिव.

मंत्रालयीन विभागीय प्रतिनिधी :

- (१) श्रीमती मनिषा म्हेसकर, सचिव, नगरविकास विभाग,
- (२) श्री. दि. रा. डिंगळे, उप सचिव, सामाजिक न्याय विभाग.

नाशिक महानगरपालिकेचे अधिकारी :

- (३) डॉ. प्रवीण गेडाम, आयुक्त, नाशिक महानगरपालिका, नाशिक,
- (४) श्री. वाघमोडे, (सहायक आयुक्त), नाशिक.

उपरोक्त बैठकीत सचिव, नगरविकास विभाग व नाशिक महानगरपालिकेचे संबंधित अधिकारी यांच्या समवेत चर्चा करण्यात आली.

पाचवी बैठक

विमुक्त जाती व भटक्या जमाती कल्याण समितीची बैठक दिनांक ५ एप्रिल २०१६ रोजी विधान भवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती सदर बैठकीत खालीलप्रमाणे सन्माननीय सदस्य उपस्थित होते.

उपस्थिती :

- (१) श्री. बाळासाहेब सानप, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख,
- (२) श्री. प्रभुदास भिलावेकर, वि.स.स.
- (३) श्री. विजय रहांगडाले, वि.स.स.
- (४) डॉ. संतोष टारफे, वि.स.स.
- (५) श्री. महादेव जानकर, वि.प.स.
- (६) श्री. रामराव वडकुते, वि.प.स.
- (७) श्री. हरिसिंग राठोड, वि.प.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय :

- (१) डॉ. अनंत कळसे, प्रधान सचिव,
- (२) श्री. राजेश तारवी, उप सचिव,
- (३) श्री. दामोदर गायकर, कक्ष अधिकारी.

समितीने प्रारूप अहवालावर विचार करून काही दुरुस्त्यांसह तो संमत केला.